

ארבע פציעות, צל"ש אחד

של אהוד ברק למנות אותו כבר אז לאלוף פיקוד הצפון נכשל. לאחר אסון צאלים ב' מצאה אותו ועדת עינן אחראי במעגל המשני, אבל חוקרי מצ"ח קבעו שאינו אחראי, ובסופו של דבר, לאחר תהליך ארוך, גזף בו הרמטכ"ל לשעבר דן שומרון מבלי שהאחריות על האסון תוטל עליו. בדצמבר '94 מונה לאלוף פיקוד הצפון.

לוי, נשוי ואב לשלושה, ייכנס בקרוב לתפקיד המשנה לראש המוסד, ובמועד שטרם נקבע יחליף את אפרים הלוי כראש המוסד.

עמירם לוי, בן 52, נולד בקיבוץ להבות-הבשן. ב-'65 התגייס לסיירת מטכ"ל. הוא השתתף במבצע אביב נעורים ובמלחמת יום הכיפורים, ובאפריל '74 פיקד על כיבוש שיא החרמון. לוי נטל חלק ברוב פעולות היחידה נגד טרור בשנות השבעים, והיה בין מתכנני מבצע אנטבה. בשנים '76-'78 פיקד על היחידה. במלחמת לבנון פיקד על גדוד שריון וקיבל צל"ש על תפקודו בכיבוש כפר סיל. לוי נפצע ארבע פעמים במהלך שירותו הצבאי.

ב-'92 קיבל דרגת אלוף, אבל נסיונו

האיש שרבים רואים בו את אחד החיילים הטובים בתולדות ישראל והמפקד הגדול ביותר שקם לסיירת מטכ"ל, התרסק באסון בצאלים ושיקם את יוקרתו בארבע שנים לא פשוטות מול החיזבאללה. לו היתה לישראל מדיניות בלבנון, הקדנציה של עמירם לוין בפיקוד הצפון היתה מאפשרת לממש אותה. מכיון שאין, נשאר רק לדון בעמירם לוין. רגע לפני שלוין נבלע בעולם הצללים של המוסד מסכם עפר שלח את ארבע השנים המשותפות של האלוף, הפיקוד והצפון

עפר שלח

צילום: מיכה קירשנר

לילה אחד, באמצע שנות השבעים, חמקו שני רבי-סרנים בסיירת מטכ"ל לביתו של שר הביטחון, שמעון פרס, ברמת-אביב. לקצינים בכירים ביחידה יוצא מדי פעם במסגרת תפקידם לפגוש את השר הממונה, אבל הפעם דובר במשהו אחר: השניים, מוקי בצר ועמירם לוין, הזמינו את עצמם – תוך עקיפת כמה וכמה רמות פיקוד – כדי להציג לפרס שני נושאים עיקריים: הצורך של ישראל לתכנן מראש פעולות מיוחדות לימי מלחמה כוללת, והצורך להשתמש בהן במלחמה במחב"ל בדרום לבנון. פרס האזין, וכמה שבועות אחר כך אושרה במפתיע תוכנית לפעולה של סיירת מטכ"ל בלבנון. "הלקה שלמדתי היה ברור", כותב בצר בספרו "חייל חשאי", "אני יכול לעמוד על אמונותי, ואם זה אומר לעקוף אפילו את הרמטכ"ל, שיהיה".

יש בסיפור הזה, נדמה לי, חלק מהגרעין של שירותו הצבאי של אלוף עמירם לוין, שהשבוע יפשוט מדים וייצא לחופשה קצרה לפני שיתמנה למשנה לראש המוסד. אבל יותר מזה, יש בו גם את הבעייתיות של הלחימה הישראלית בדרום לבנון כבר 20 שנה, ושל החשיבה הצבאית

אית של ישראל בכלל. כשם שבצר טען שרק אם נתכנן מראש פעולות מיוחדות אכן נבצע אותן, כך טען לוין בכמעט ארבע השנים שלו בפיקוד הצפון: רק אם נקבע מראש מדיניות של יוזמה, הענשה והרתעה נוכל לנצח במלחמה הארוכה שם. כשם שקציני סיירת מטכ"ל מצאו את עצמם נתקלים בהתנגדות קודם כל בתוך הצבא עצמו, כך מצא לוין את עצמו מתחבך קודם כל עם חבריו במטכ"ל, בעוד הציבור בטוח שהבעיה היא בדרג המדיני, שמאשר או לא מאשר פעולות. וכשם שבצר ולוין נחלו אז ניצחון מקומי, אבל המדיניות הכבדה וחסרת היעדים בלבנון נמשכה, כך גם תקופתו של לוין בפיקוד צפון, המסתיימת בימים אלה במצב שבו יש לצה"ל יתרון במלחמה, לראשונה זה זמן רב, לא בטוח אם יהיה לה המשך אחריו. אחרי הכל, דבר בסיסי אחד לא השתנה: ישראל, כאז כן עתה, מעדיפה להיצמד לקליש"א אות ולא להגדיר לעצמה מראש מטרות, מקרים ותגובות, ולעמוד בהגדרות האלה.

חצי מחייו בצבא עשה לוין בסיירת מטכ"ל, שבה עבר את כל המסלול, מחייל ועד למפקד – רבים יאמרו הגדול ביותר – של היחידה. על תפקודו כמג"ד שריון במלחמת לבנון זכה לצל"ש. אבל בסופו של דבר, ייתכן כהחלט שהתקופה שלוין התמצה בה טוב מכל, והביא בה לידי ביטוי את יכולותיו המגוונות ואישיותו הצבאית המיוחדת במינה, היא דווקא בפיי

קוד הצפון.

יצא לו ללוין שם של אחד מגדולי החיילים ומפקדי השרה שקמו לצה"ל: איש רואה למרח"קים, ומנהיג שחייליו הולכים אחריו באש ובמים. מי שמחפש את תמצית ההווה הצבאית שלו יכול למצוא אותה לאו דווקא ביחידה, אלא בקרב כפר סיל ב'82': לאחר שכוחות שריון וגולני נבלמו שם על ידי שריון וקומנדו סורי, הוזעק גדוד השריון של לוין למקום. הוא צפה על הכפר, ולאחר מכן סלל כל הלילה – כשהוא נוהג בדחפור בעצמו – דרך עוקפת, ועם שחר תקף את הסורים מאגפם, ממקום שלא האמינו ששריון ישראלי יגיע דרכו. 17 טנקים סוריים הושמדו, ללא נפגעים לכוח של לוין, והפקק בדרך לביירות נפתח. "אדם שאתה יכול להציג ניה אותו בכל מקום בעולם, והוא מיד יתמצא ויצליח להסתדר", מכנה אותו בצר ב"חייל חשאי". בעת ההכנות למבצע אנטבה טס לוין לפריז, ותחקר שם את משוחררי טיסת "אייר פראנס". בסיירת מטכ"ל לא חסרו אנשים שיר ביילו את הכוח הלוחם; ספק אם מישוהו אחר פרט ללוין היה מסוגל להתחבר במהירות לאנשים שלא הכיר קודם, לחלוב מהם את שראו בתנאי לחץ ולהפריד במהירות כה רבה את המוץ מהתבן, מה שאיפשר ליחידה לצאת למבצע עם מודיעין רב מהצפוי.

המשך בעמ' 10

האיש שרבים רואים בו את אחד החיילים הטובים בתולדות ישראל והמפקד הגדול ביותר שקם לסיירת מטכ"ל, התרסק באסון בצאלים ושיקם את יוקרתו בארבע שנים לא פשוטות מול החיזבאללה. לו היתה לישראל מדיניות בלבנון, הקדנציה של עמידם לזין בפיקוד הצפון היתה מאפשרת לממש אותה. מכיוון שאין, נשאר רק לדון בעמידם לזין. רגע לפני שלזין נבלע בעולם הצללים של המוסד מסכם עבר שלח את ארבע השנים המשותפות של האלוף, הפיקוד והצפון

עפר שלח

לילה אחד, באמצע שנות השבעים, חמקו שני רבייסונים בסיוות מטכ"ל לביתו של שר הביטחון, שמעון פרס, רמת-אביב. לקצינים בכירים ביחידה יוצא מדי פעם במסגרת תפקידם לפגוש את השר הממונה, אבל הפעם דובר במשהו אחר: השניים, מוקי בצר ועמרים לוי, הוזינו את עצמם – תוך עקיפת כמה וכמה רמות פיקוד – כדי להציג לפרס שני נושאים עיקריים: הצורך של ישראל לתכנן מראש פעולות מיוחדות לימי מלחמה כוללת, והצורך להשתמש בהן במלחמה במחב"לים בדרום לבנון. פרס האזין, וכמה שבועות אחר כך אושרה במפתיע תוכנית לפעולה של סירת מטכ"ל בלבנון. "הלקח שלמדתי היה ברור", כותב בצר בספרו "חייל חשאי", "אני יכול לעמוד על אמונותי, ואם זה אומר לעקוף אפילו את הרמטכ"ל, שהיה".

יש בסיפור הזה, נדמה לי, חלק מהגרעין של שירותו הצבאי של אלוף עמרים לוי, שהשבוץ יפשוט מדיים ויציא לחופשה קצרה לפני שיתמנה למשנה לראש המוסד. אבל יותר מזה, יש בו גם את הבעייתיות של הלחימה הישראלית בדרום לבנון כבר 20 שנה, ושל החשיבה הצב-

אית של ישראל בכלל. כשם שבצר טען שרק אם נתכנן מראש פעולות מיוחדות אכן נבצע אותן, כך טען לוינ בכמעט ארבע השנים שלו בפיקוד הצפון: רק אם נקבע מראש מדיניות של נחמה, העזשה והרתעה נוכל לנצח במלחמה הארוכה שם. כשם שקציני סירות מטכ"ל מצאו את עצמם נתקלים בהתנגדות קודם כל בתוך הצבא עצמו, כך מצא לוינ את עצמו מתחנן קודם כל עם חבריו במטכ"ל, בעוד הציבור בטוח שהבעיה היא בדרג המדיני, שמאשר או לא מאשר פעולות. וכשם שבצר לוינ נחלו אז ניצחון מקומי, אבל המדיניות הכבדה וחסרת היעדים כלבנון נמשכה, כך גם תקופתו של לוינ בפיקוד צפון, המסתיימת בימים אלה במצב שבו יש לצה"ל יתרון במלחמה, לראשוֹנה זה זמן רב, אבל בטוח אם יהיה לה המשך אחרי. אחרי הכל, דבר בסיסי אחד לא השתנה: ישראל, כאן עתה, מעדיפה להיצמד לקליש"א ות לא להגדיר לעצמה מראש מטרות, מקיים ותגובות, ולעמוד בהתגדרות האלה.

חצי מחייו בצבא עשה לוינ בסירות מטכ"ל, שבה עבר את כל המסלול, מחיל ועד למפקד - רבים יאמרו הגדול ביותר - של החיירה. על תפקודו כמג"ד שריון במלחמת לבנון זכה לצל"ש. אבל בסופו של דבר, ייתכן בהחלט שהתקופה שליוו התמצה בה טוב מכל, והביא בה לידי ביטוי את יכולותיו המגוונות ואישיותו הצבאית המיוחדת במינה, היא דווקא בפ"ו

קוד הצטרף.
יצא לו לליון שם של אחד מגדולי החיילים
ומפקדי השרה שקמו לצח"ל: איש רואה למרח-
קים, ומנהיג שחייליו הולכים אחריו באש
ממים. מי שמחפש את תמצית ההווה הצבאית
שלו יכול למצוא אותה לאו דווקא ביחידה, אלא
בקרב כפר סיל ב'82': לאחר שכוחות שריון
וגולני בגלמה שם על ידי שריון ומגדני סורי,
הוזקע גדוד השריון של ליון למקום. הוא צפה
על הכפר, ולאחר מכן סלל כל הלילה – כשהוא
נוהג בדחפור בעצמו – דרך עוקפת, ועם שחר
תקף את הסורים מאגפם, ממקום שלא האמינו
ששריון ישראלי יגיע דרכו. 17 טנקים סוריים
הושמדו, ללא נפגעים לכוח של ליון, והפקד
בדרך לבירות נפתח. "אדם שאהה יכול להצט-
ניח אותו בכל מקום בעולם, והוא מיד יתמצא
ויצליח להסתדר", מכנה אותו בצד ב"חיל
חשאי". בעת ההכנות למבצע אנטבה טס ליון
לפריז, ותחקר שם את משוחררי טיסת "אייר
פראנס". כסיירת מטכ"ל לא הסרו אנשים שיר-
כילו את הכוח הלוחם; ספק אם מישוה אחד פרט
לליון היה מסוגל להתחרבן במהירות לאנשים
שלא הכיר קודם, לחלוב מהם את שראו בתנאי
לחץ ולהפריד מהחיות בה רבה את המין מהת-
בו, מה שאיפשר ליחידה לצאת למבצע עם
מודיעין רב מהצפוי.

המשך בעמ' 10

ארבע פציעות, צל"ש אחד

של אהוד ברק למנות אותו כבר אז לאלוף פיקוד הצפון נכשל. לאחר אסון צאלים ב' מצאה אותו ועדת עינן אחראי במעגל המשני, אבל חוקרי מצ"ח קבעו שאינו אחראי, ובסופו של דבר, לאחר תהליך ארוך, גזף בו הרמטכ"ל לשעבר דן שומרון מבלי שהאחריות על האסון תוטל עליו. בדצמבר '94 מונה לאלוף פיקוד הצפון.

לוי, נשוי ואב לשלושה, ייכנס בקרוב לתפקיד המשנה לראש המוסד, ובמועד שטרם נקבע יחליף את אפרים הלוי כראש המוסד.

עמירם לוי, בן 52, גולד בקיבוץ להבות-הבשן. ב-'65 התגייס לסיירת מטכ"ל. הוא השתתף במבצע אביב געורים ובמלחמת יום הכיפורים, ובאפריל '74 פיקד על כיבוש שיא החרמון. לוי נטל חלק ברוב פעולות היחידה נגד טרור בשנות השבעים, והיה בין מתכנני מבצע אנטבה. בשנים '76-'78 פיקד על היחידה. במלחמת לבנון פיקד על גדוד שריון וקיבל צל"ש על תפקודו בכיבוש כפר סיל. לוי נפצע ארבע פעמים במהלך שירותו הצבאי.

ב-'92 קיבל דרגת אלוף, אבל נסיונו